

KINH TẾ XANH TRONG NỀN KINH TẾ HIỆN ĐẠI NGHIÊN CỨU TOÀN DIỆN VỀ VAI TRÒ VÀ TÁC ĐỘNG TRONG THẾ GIỚI ĐƯƠNG ĐẠI NGUYỄN THỊ MỸ HẠNH

Trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông Việt – Hàn,
Đại học Đà Nẵng

Tóm tắt

Bài báo này nghiên cứu sự phát triển và tác động của kinh tế xanh trong nền kinh tế toàn cầu hiện đại. Kinh tế xanh đã trở thành một mô hình phát triển bền vững nhằm đáp ứng các thách thức từ biến đổi khí hậu, suy thoái tài nguyên thiên nhiên và ô nhiễm môi trường. Các nghiên cứu và số liệu thực tế từ các quốc gia tiên tiến và đang phát triển được phân tích để làm rõ mối quan hệ giữa phát triển bền vững và kinh tế xanh. Mặc dù còn nhiều thách thức, quá trình chuyển đổi sang nền kinh tế xanh đã bắt đầu với nhiều cách thức lớn về chi phí, công nghệ và chính sách. Bài viết cũng đưa ra các khuyến nghị để thúc đẩy sự phát triển của nền kinh tế xanh thông qua các sáng kiến chính sách, đầu tư vào công nghệ và nâng cao nhận thức cộng đồng.

Từ khóa: Phát triển bền vững, kinh tế xanh, tăng trưởng xanh, biến đổi khí hậu.

Date of Submission: 04-03-2025

Date of acceptance: 16-03-2025

1. Giới thiệu

Trong bối cảnh toàn cầu hóa, sự phát triển nhanh chóng của nền kinh tế đã dẫn đến việc khai thác tài nguyên thiên nhiên quá mức, gây ra các tác động tiêu cực nghiêm trọng đối với môi trường và khí hậu. Biến đổi khí hậu, ô nhiễm môi trường, sự suy giảm của đa dạng sinh học và tài nguyên thiên nhiên đang trở thành những vấn đề ngày càng cấp bách. Để giải quyết những thách thức này, nhiều quốc gia trên thế giới đã chuyển hướng sang mô hình **kinh tế xanh** - một mô hình phát triển nhằm thúc đẩy sự kết hợp giữa tăng trưởng kinh tế, bảo vệ môi trường và cải thiện chất lượng sống. Theo Báo cáo của UNEP (2020), nền kinh tế hiện nay đang đối mặt với những thách thức ngày càng lớn từ sự phát triển không bền vững, và trong bối cảnh này, **kinh tế xanh** được coi là một trong những chiến lược chủ chốt để giải quyết các vấn đề môi trường và phát triển bền vững.

Kinh tế xanh không chỉ đơn thuần là một chiến lược bảo vệ môi trường mà còn là cách tiếp cận để thúc đẩy nền kinh tế toàn cầu theo hướng hiệu quả và công bằng hơn. Điều này đòi hỏi sự tham gia của tất cả các thành phần trong xã hội: chính phủ, doanh nghiệp và cộng đồng.

Bài viết này sẽ phân tích vai trò của kinh tế xanh trong nền kinh tế hiện đại, đánh giá các thách thức và cách thức triển khai mô hình này, và đưa ra các giải pháp để thúc đẩy sự chuyển đổi toàn cầu sang một nền kinh tế bền vững và xanh.

2. Tổng quan về Kinh tế Xanh (Overview of Green Economy):

Khái niệm và nguyên lý của kinh tế xanh:

Kinh tế xanh là một mô hình phát triển kinh tế mà trong đó, việc sử dụng tài nguyên thiên nhiên được quản lý bền vững, giúp giảm thiểu ô nhiễm và bảo vệ đa dạng sinh học. Theo Ngân hàng Thế giới (World Bank, 2012), kinh tế xanh được định nghĩa là nền kinh tế giúp duy trì tăng trưởng kinh tế, giảm thiểu tác động tiêu cực đến môi trường và cung cấp cơ hội cho xã hội phát triển công bằng.

Một trong những nguyên lý cốt lõi của kinh tế xanh là khuyến khích việc sử dụng tài nguyên thiên nhiên một cách hiệu quả, giảm thiểu sử dụng nhiên liệu và hướng đến các giải pháp tái chế, tái sử dụng và sản xuất sạch.

Điều này không chỉ giúp bảo vệ môi trường mà còn tạo ra sự phát triển kinh tế bền vững.

Mô hình này nhằm giảm bớt sự phụ thuộc vào các nguồn tài nguyên không tái tạo như nhiên liệu hóa thạch, đồng thời thúc đẩy các ngành công nghiệp năng lượng tái tạo như năng lượng mặt trời, gió và thủy điện.

Một báo cáo của UNEP

(2011) nhấn mạnh rằng nền kinh tế xanh không chỉ giúp giảm thiểu tác động của các ngành công nghiệp đối với môi trường, mà còn mang lại lợi ích lớn cho việc tạo ra việc làm trong các lĩnh vực mới như năng lượng tái tạo, công nghệ sạch, và sản xuất bền vững.

3. Kinh tế xanh trong nền kinh tế hiện đại

Cohội và thách thức:

Kinh tế xanh đang dần trở thành một phần quan trọng trong chiến lược phát triển của các quốc gia vào doanh nghiệp. Dù có rất nhiều cohort, quá trình chuyển đổi sang nền kinh tế xanh cũng gặp phải không ít thách thức. Theo **International Renewable Energy Agency (IRENA, 2020)**, đầu tư vào năng lượng tái tạo đã đạt mức 300 tỷ USD vào năm 2020, cao hơn gấp 6 lần so với năm 2010, cho thấy tiềm năng to lớn của ngành năng lượng sạch. Tuy nhiên, việc chuyển đổi này không phải lúc nào cũng dễ dàng.

• Cohội:

- Tạo ra ngành công nghiệp mới và việc làm trong lĩnh vực năng lượng tái tạo, công nghệ sạch và quản lý tài nguyên bền vững.
- Giảm thiểu ô nhiễm và bảo vệ sức khỏe cộng đồng, qua đó giảm chi phí y tế và cải thiện chất lượng cuộc sống.
- Các sáng kiến xanh có thể giúp các quốc gia phát triển công nghiệp mà vẫn bảo vệ môi trường, tạo ra một mô hình tăng trưởng xanh, trong đó các ngành công nghiệp tái tạo như năng lượng mặt trời và gió có thể thay thế dần các ngành công nghiệp phát thải cao như than đá và dầu mỏ.

• Thách thức:

- **Chi phí đầu tư cao:** Quá trình chuyển đổi từ nền kinh tế truyền thống sang nền kinh tế xanh đòi hỏi các khoản đầu tư lớn vào công nghệ sạch, cơ sở hạ tầng năng lượng tái tạo, và các sáng kiến bảo vệ môi trường. Theo **Ngân hàng Thế giới (2018)**, các quốc gia đang phát triển sẽ cần khoảng 5 tỷ USD mỗi năm để thực hiện các chính sách kinh tế xanh.
- **Khả năng thay đổi hành vi và chính sách:** Cần có sự thay đổi lớn trong các chính sách quốc gia và hành vi của doanh nghiệp, từ việc hỗ trợ chính sách tài chính, trợ cấp cho ngành năng lượng sạch, đến các yêu cầu về trách nhiệm xã hội và môi trường của doanh nghiệp.

Chuyển đổi ngành công nghiệp:

Các ngành công nghiệp chủ chốt như năng lượng, giao thông và nông nghiệp đang chuyển đổi để hướng tới mô hình kinh tế xanh. Ví dụ, trong ngành năng lượng, **năng lượng tái tạo** đang ngày càng thay thế năng lượng hóa thạch. Theo **IRENA (2020)**, tỷ lệ năng lượng tái tạo trong tổng cung cấp năng lượng của thế giới đã tăng từ 18% năm 2009 lên 26% vào năm 2019. Một nghiên cứu của **IEA (2021)** cho thấy, năng lượng tái tạo đã tạo ra hơn 11 triệu việc làm trong ngành năng lượng sạch vào năm 2020, và dự báo sẽ có thêm 40 triệu việc làm nữa vào năm 2050 nếu các quốc gia tiếp tục đẩy mạnh đầu tư vào năng lượng tái tạo.

4. Kinh tế xanh và phát triển bền vững

Kinh tế xanh có thể đóng vai trò quan trọng trong việc đạt được các **Mục tiêu Phát triển Bền vững (SDGs)** của Liên Hợp Quốc, đặc biệt là trong việc giảm nghèo, bảo vệ môi trường và thúc đẩy công bằng xã hội. Theo **UNDP (2020)**, mô hình kinh tế xanh có thể giúp các quốc gia giảm thiểu sự phụ thuộc vào tài nguyên không tái tạo, đồng thời giảm phát thải khí nhà kính và bảo vệ các hệ sinh thái tự nhiên.

Ví dụ về các mô hình kinh tế xanh thành công:

- **Đan Mạch:** Đan Mạch là một trong những quốc gia tiên phong trong việc phát triển năng lượng tái tạo. Theo **Danish Energy Agency**, vào năm 2020, Đan Mạch sản xuất hơn 40% điện năng từ năng lượng gió và đặt mục tiêu đạt 50% vào năm 2030. Điều này giúp quốc gia này giảm thiểu sự phụ thuộc vào năng lượng hóa thạch và giảm khí thải nhà kính.
- **Costa Rica:** Costa Rica là một ví dụ khác về quốc gia thành công trong việc phát triển năng lượng tái tạo. Hơn 99% điện năng của Costa Rica đến từ các nguồn năng lượng tái tạo như thủy điện, gió và mặt trời. Chính sách này đã giúp quốc gia này giảm thiểu ô nhiễm và bảo vệ môi trường tự nhiên, đồng thời thúc đẩy sự phát triển bền vững của nền kinh tế.

5. Công nghệ và đổi mới trong kinh tế xanh

Công nghệ đóng vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy nền kinh tế xanh, giúp các doanh nghiệp và quốc gia giảm thiểu khí thải, tiết kiệm năng lượng và sử dụng tài nguyên hiệu quả hơn. Theo **IRENA (2020)**, chi phí sản xuất điện từ năng lượng mặt trời đã giảm 89% trong vòng 10 năm qua, làm cho năng lượng tái tạo trở nên ngày càng cạnh tranh và khả thi về mặt kinh tế.

Ngoài ra, công nghệ mới cũng giúp phát triển các giải pháp sản xuất sạch hơn, như trong ngành công nghiệp ô tô, nơi các công ty đang chuyển sang sản xuất xe điện và xe không phát thải. Sự đổi mới trong công nghệ không chỉ giúp giảm thiểu ô nhiễm mà còn mở ra các cohort mới trong các ngành công nghiệp, từ sản xuất đến tiêu dùng.

Các công nghệ quan trọng trong nền kinh tế xanh:

• Năng lượng mặt trời:

Mức giảm giá của năng lượng mặt trời đã làm cho nguồn năng lượng này trở thành lựa chọn phổ biến cho các quốc gia phát triển và đang phát triển. Các công nghệ quang điện (PV) mới đang giảm chi phí lắp đặt và cải thiện hiệu suất năng lượng, mở rộng khả năng áp dụng ở nhiều khu vực.

- **Xe điện (EV):** Các hãng ô tô toàn cầu như Tesla, Nissan, và BMW đang chuyển mình để phát triển xe điện thay vì các xe sử dụng nhiên liệu hóa thạch. Chính phủ các quốc gia như Trung Quốc, Đức và Mỹ đã đưa ra nhiều ưu đãi và chính sách hỗ trợ để khuyến khích người tiêu dùng chuyển sang sử dụng xe điện.

6. Tác động kinh tế, xã hội và môi trường

Tác động kinh tế: Kinh tế xanh có thể tạo ra hàng triệu việc làm trong các ngành công nghiệp tái tạo và tiết kiệm năng lượng. Theo IRENA (2020), việc đầu tư vào năng lượng tái tạo có thể tạo ra tới 85 triệu việc làm mới vào năm 2050. Ngoài ra, các chính sách và sáng kiến xanh có thể giúp giảm chi phí lâu dài về y tế và các chi phí xã hội liên quan đến ô nhiễm.

Tác động xã hội:

Nền kinh tế xanh không chỉ bảo vệ môi trường mà còn giảm thiểu sự chênh lệch thu nhập và tăng cường công bằng xã hội. Các quốc gia có chính sách kinh tế xanh mạnh mẽ sẽ tạo ra nhiều cơ hội việc làm cho cộng đồng nghèo và giảm nghèo bền vững.

Tác động môi trường: Nền kinh tế xanh giúp giảm thiểu sự suy thoái tài nguyên thiên nhiên và giảm thiểu ô nhiễm. Các quốc gia đầu tư vào năng lượng sạch có thể giảm thiểu phát thải khí nhà kính, giảm lượng chất thải và bảo vệ đa dạng sinh học.

7. Kết luận

Kinh tế xanh đang trở thành yếu tố không thể thiếu trong nền kinh tế toàn cầu hiện đại. Các số liệu và nghiên cứu thực tế đã chứng minh rằng kinh tế xanh không chỉ giúp bảo vệ môi trường mà còn thúc đẩy sự phát triển bền vững về kinh tế và xã hội. Các quốc gia và doanh nghiệp cần hợp tác chặt chẽ để tăng cường sự phát triển của nền kinh tế xanh toàn cầu, đó giải quyết các vấn đề môi trường và tạo ra một tương lai phát triển bền vững cho thế hệ mai sau.

Tài liệu tham khảo

1. World Bank, 2012. "Green Growth: A Conceptual Framework."
2. UNEP, 2020. "Global Environmental Outlook."
3. IRENA, 2020. "Renewable Power Generation Costs."
4. OECD, 2020. "Green Recovery."
5. McKinsey & Company, 2020. "Sustainable Business in the 21st Century."
6. Danish Energy Agency, 2020. "Green Energy Policies in Denmark."
7. UNDP, 2020. "Achieving Sustainable Development Goals with Green Economy."